

Notat

Fra: Magnus Korsvold Regionkontor landbruk
Til: Knut Samseth Regionkontor landbruk

Dato: 20.05.2020
Arkivsak: 20/3519-2

Rapport - bålbrekking, hogging av trær og andre sår og skader i skogen - Lørenskog / Rælingen

Det har vært stor pågang av turfolk i Østmarka etter Covid-19-utbruddet. Det er positivt at Marka brukes til friluftsliv og rekreasjon, men flere grunneiere og andre turfolk har delt sin bekymring til RKL angående den slitasjen på skog og mark det har ført med seg. Det er viktig å påpeke at de fleste som ferdes utøver god bruk i Marka, og grunneierne er heller ikke negative for at folk generelt ferdes og bruker deres Dessverre har alt for mange turgåere brutt både båndforbud, bålforbud og utøvd generelt dårlig ferdselskultur. Det er også satt opp permanente installasjoner og påført skogmarka til bestandige sår i terrenget. For grunneier betyr dette store økonomiske tap, men naturverdiene blir også forringet. Spesielt er det bekymringsfullt at disse skadene også er å finne innenfor naturreservatene i Østmarka.

Rapporten bygger på innrapporterte hendelser til Regionkontor Landbruk (RKL) fra grunneiere, turfolk og skogsarbeidere i perioden påsken – våren 2020. Mye av innrapporteringen har blitt kommunisert muntlig over telefon, men RKL har også fått silsendt bilder som dokumentasjon. RKL har også vært ute og befart rapporterte skader med grunneiere og skogsarbeidere. Det er hovedsakelig Losby Bruk som har stått for det meste av rapporteringen, siden de dekker den største delen av Østmarka. Rapporten omfatter både Lørenskog og Rælingen kommuner.

Landbrukskontoret har også hatt dialog med ansatte innenfor friluftsliv i begge kommunene, både over telefon og epost. RKL har også kontaktet Statens naturoppsyn SNO over telefon da det gjaldt rapporterte skader innenfor naturreservatene i Østmarka. SNO har ansvaret for oppsynet i verneområdene, og har informert RKL om at overtredelser innenfor naturreservatene bør politianmeldes. RKL har tipset de som rapporterte om skader i Østmarkas naturreservater om å kontakte SNO for videre oppfølging. RKL vet ikke videre status på denne saken.

Bålbrekking

Nedre Romerike Brannvesen kom allerede med en klar oppfordring 17.03.2020 om at det ikke skulle tennes bål. Før påske kom en pressemelding fra brannvesenet i hele Oslo og omegn om en sterk oppfordring til å la være å gjøre opp ild. Skogbrannfaren er fremdeles reell, og våren 2020 er både tørt og med mye vind. Brannvesenet vil også unngå unødvendige uttrykninger som følge av Covid-19,

da de har ansatte i karantene og frykter økt smittefare ved uttrykning. RKL og friluftsetatene i kommunene hjalp brannvesenet med å henge opp plakater som informerte om skogbrannfaren. RKL bestilte selv store bannere og beachflagg.

Spesielt ble påskehelgen noe dramatisk:

RKL kan rapportere om:

- Noen reagerte på at RKL, kommunen og brannvesenet hadde innført eget «bålforbud» før det generelle forbudet 15. april.

Losby rapporterer om:

- Uforsvarlig bålbrenning gitt forholdene.
- Noen ble sure når de ble snakket til angående bålbrenning.
- Noen slukket bålet etter tilsnakk, for så å tenne opp bålet etterpå igjen da «kysten var klar».
- Funn av forlatte og ulmende engangsgriller.
- Skogbrannplakatene blir ignorert, spesielt de standard røde plakatene.
- Brannvesenet måtte stå med brannbil innenfor bommen på Losby påskehelgen, fordi situasjonen var såpass kaotisk.

RKL har også vært i kontakt med andre grunneiere i Lørenskog og Rælingen som også kan melde om stor pågang og mye bålbrenning.

Felling og skading av trær

Losby Bruk AS er en skogeiendom som driver skogbruk mer profesjonelt, der skogbruket betyr mye økonomisk for eiendommen. De har ansatte ute i skogen i arbeid omtrent hele tiden, og dermed blir de også godt kjent med tilstanden i skogen. Skogbruket er allerede underlagt 3 forskjellige lover og forskrifter, og har sin egen sertifiseringsordning for å blant annet sikre friluftsliv og naturverdier. I Østmarka er det to naturreservater (Ramstadslottet og Østmarka naturreservat) der all form for skogsdrift ikke er lov. Det er bekymringsverdig at friske og døde trær som båndlegges av skogbrukets restriksjoner, hugges ned av turgåere.

RKL, Losbyansatte og grunneiere kan rapportere om:

- Turgåere med store båndsauger festet på sekkene sine.
- Store trær som er felt, som har blitt brukt til bålpynt og til leirplass.
- Leirplasser og gapahuker som har blitt bygd med felte trær
- «Blinking» av trestammer for å markere stier.
- Mye av trefellingen har foregått innenfor naturreservatene

Permanente installasjoner og sår i Marka

Det er rapportert om leirplasser der det har blitt sagt ned trær til bruk til gapahuker o.l. Det har også blitt kavlagt myrer som etterlater permanente sår i myra, og skrudd opp skilt ved stier. Ingen av disse installasjonene har hatt blitt rådført eller fått tillatelse av grunneier før de ble satt opp. Grunneiers rettigheter har derfor også blitt krenket. I tillegg må alt av varige installasjoner søkes om og behandles etter Markaloven.

Brudd på båndtvang

Det er generell båndtvang fra 1. april. Det er rapportert om flere som ikke har fulgt dette. Ved tilsnakk har noen unnskyldt seg med «Hunden min er ikke farlig». Våren er spesielt sårbar får alt av vilt og dyr, og bør ikke lastes unødige i ynglingstiden. I verste fall kan brudd på båndtvang føre til at vilt og dyr dør.

Skogfagmessig vurdering

Naturverdier: Skogbruket er som nevnt underlagt lovverk og sertifiseringsregler som har føringer om hvordan natur og miljø skal tas hensyn til. Markaforskriften setter også andre føringer for skogbruk her i Østmarka mtp. friluftsliv, landskap, kulturminner, vannforsyning og naturverdier. Hogst i f.eks.

miljøregistreringer, områder med viktige rødlistearter eller naturtyper, naturreservater er ikke lov. I hogstområder settes det også igjen kantsoner, livsløpstrær, reir- og hekketrær, stående og liggende død ved. Hogst i slike områder/ trær skal ikke forekomme uansett om det er hogstmaskiner eller turfolk som står bak; de skal stå igjen med hensyn på naturverdiene.

Økonomi: Skader og nedhugging av trær har også en økonomisk betydning for grunneier. «Blinking», saging, spikring og annen skader på trestammen forringer tømmerverdien betraktelig. Dette lager sår på treet og kan også føre til råte, som gjør at tømmerstokken nedgraderes til massevirke i stedet for sagtømmer. Dette kan utgjøre en reduksjon på ca. brutto 300 kr/m³ tømmer. For kun 10 grantrær med slike skader vil grunneier få et tap på ca. 1 000 kr. Ved felling av hele treet vil grunneier ikke sitte igjen med noe verdi. For ett hogstmodent grantre kan dette tilsvare 1-2 000 kr.

En omfattende skogbrann som følge av brudd på bålforbud ville fått katastrofale følger for både de økonomiske og naturverdiene, og ikke minst for liv og helse.

Konklusjon

Bålbrenning

På de mest tilgjengelige og populære turdestinasjonene er det meldt om flest folk, som f.eks. rundt Mønevann og Ramstadsjøen. Bedre tilrettelegging med flere godkjente bålplasser kan være aktuelt. Det er også viktig at kommunen informerer om skogbrannfare og bålforbud tydelig, både med plakater o.l. og digitalt. Dette har blitt gjort, men vi må kanskje få dette enda tydeligere fram mot publikum.

Det har blitt fremmet forslag til å endre Forskrift om brannforebygging, § 3. Generelle krav til aktsomhet. Grunnen fra DSB om endring er: «*DSB mener det er nødvendig å utvide kommunenes adgang til å nedlegge forbud om å gjøre opp ild eller behandle brannfarlige gjenstander utendørs fordi det kan være andre forhold enn brannfaren som gjør at innbyggerne ikke må gjøre opp ild eller lage bål.*». Det kan derfor være aktuelt å tydeliggjøre hvordan et forbud i kommunen kan legges fram, og når det skal gjøres.

Leirplasser, felling av trær, økt slitasje i Marka

Dette har foregått på de «mindre» tilgjengelige områdene i Østmarka. RKL har inntrykk av at disse skadene er det kun er et fåtall som står bak. Dette kan også være en sak angående holdningsendring om de som benytter Marka, og dette er en problemstilling som krever flere tiltak over lengre tid for å løse. Tydeliggjøring av hva som menes med «Allemannsretten» og hvilke rettigheter grunneier har kan være aktuelt. Det kan være aktuelt å sette fokus på skogbrukets betydning for grunneiers økonomi og inntektgrunnlag. Økt og bedre rettet informasjon rettet mot brukere av Marka, og samtidig forbedre mulighetene for utøvende friluftsliv, som f.eks. flere godkjente bålplasser kan være gode tiltak.

Vedlegg:

Bilder - Skogskader Østmarka

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.